



Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

V Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»

22 травня 2025 року



м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073:001.891

C91

**Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 26 червня 2025 року)**

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2025 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. політ. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025. 121 с.

22 травня 2025 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено V Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти.

До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії та права.

Мужеляк Юлія	ІНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ, ВНЕСОК У ПЕРЕМОГУ І ВІДБУДОВУ ЛІНГВОМАНІПУЛЯЦІЯ В УКРАЇНСЬКОМУ МЕДІАПРОСТОРІ: СТРАТЕГІЇ ТА РИЗИКИ	98
Наумкіна Світлана Уцеховський Максим	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	101
Хлівнюк Тетяна Варешкіна Марія	ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	106

НАПРЯМ 3

КУЛЬТУРНА ТА ОСВІТНЯ ДИПЛОМАТІЯ ЯК ЧИННИКИ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ В СВІТІ

Бондаренко Андрій	КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ: ВІД ІСТОРИЧНИХ ВИТОКІВ ДО ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	110
Піскун Катерина	КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ SOFT POWER ДЕРЖАВИ	115

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Тетяна ХЛІВНЮК

кандидат політичних наук, доцент,
завідувач кафедри соціальної роботи

ОНУ імені І. І. Мечникова

Марія ВАРЕШКІНА

магістрантка 1 курсу за спеціальністю

231 «Соціальна робота»

Факультету психології та соціальної роботи

ОНУ імені І. І. Мечникова

Концепція соціальної держави бере початок із ідей Бісмарка, Беверіджа та соціал-демократичного напрямку ХХ століття. Вона передбачає, перш за все, забезпечення базового рівня доходів та соціального захисту; безкоштовну чи доступну освіту, охорону здоров'я; гарантії зайнятості та підтримку вразливих верств населення.

Згідно зі статтею 1 Конституції України, держава визначається як суверенна, незалежна, демократична, соціальна і правова [1]. Проте на практиці реалізація принципів соціальної держави в Україні стикається з численними викликами, що зумовлює дискусію про те, наскільки ця характеристика відповідає реальному стану речей. Соціальна держава – це така модель державного устрою, за якої головним пріоритетом є забезпечення гідного рівня життя громадян, соціальна справедливість та рівний доступ до базових благ. Соціальна держава також передбачає активну роль уряду у перерозподілі доходів і соціальному забезпеченні, зменшенні соціальної нерівності [5, с. 57-62].

Наша країна зробила значні шляхи до створення дійсно правової держави. Так, наприклад, нормативно-правова база ґрунтується на статтях Конституції України (ст. 46 та ін.), згідно з якими, які громадянам гарантується право на соціальний захист, включно з підтримкою в разі безробіття, втрати працездатності, старості. Також функціонує цілий комплекс законів щодо соціального страхування, пенсійного забезпечення, охорони материнства тощо.

Держава фінансує низку програм: пенсійне забезпечення (через Пенсійний фонд); допомоги малозабезпеченим, багатодітним сім'ям; програми субсидій на оплату житлово-комунальних послуг. Так, у 2024 році на соціальні видатки в бюджеті було закладено понад 500 млрд грн, що свідчить про високий пріоритет цього напрямку [2].

Законодавство гарантує безкоштовну середню освіту, медичні послуги в межах гарантованого пакету. Державна стратегія «Україна 2030» передбачає розвиток людського капіталу як ключовий пріоритет.

Але, на превеликий жаль, є і серйозні проблеми на шляху створення дійсно соціальної держави з її класичними вимірами, що деякою мірою спростовує реалізацію соціального характеру держави. Так, можна вважати, що однією з таких, можна вважати глобальних проблем, є хронічне недофінансування та неефективність втрачених средств. Попри декларації, соціальні програми часто неефективні або не покривають потреби громадян. Розмір пенсій і допомог залишається нижчим за фактичний прожитковий мінімум. У 2023 році середній розмір пенсії становив близько 4 500 грн, тоді як прожитковий мінімум – понад 6 000 грн. Іншим підтвердженням є нерівність у доступі до послуг. Так, жителі сільської місцевості мають обмежений доступ до якісної медицини, освіти, соціального захисту. Оновлення інфраструктури відбувається повільно.

Продовжується боротьба «з вітриками» – корупцією та бюрократією (у негативному сенсі цього слова. Не за М. Вебером). Так, корупція в сфері розподілу соціальної допомоги, непрозорість нарахування субсидій, неефективне управління

соціальними фондами знижують довіру населення до держави та сприйняття її статусу як соціальної.

Значний негативний вплив створено і російською агресією проти України, що суттєво зменшила ресурсну базу держави, збільшила кількість внутрішньо переміщених осіб, зросло навантаження на соціальні системи. Соціальний захист військовослужбовців та їхніх родин потребує окремої уваги [4, с. 12-18].

Варто зазначити, що у країнах ЄС функціонує низка ефективних моделей соціальної держави: скандинавська (Швеція, Норвегія), континентальна (Німеччина, Франція), середземноморська (Італія, Іспанія). Їх об'єднує високий рівень соціального захисту; ефективна податкова політика; тісна взаємодія держави, бізнесу й громадянського суспільства. На жаль, Україна лише частково наближається до цих стандартів, що зумовлює потребу в негайних та ґрунтовних структурних реформах [3, с. 28-36].

Отже, формально (де-юре) Україна має всі ознаки соціальної держави – конституційне визнання, нормативно-правову базу, функціонуючі інституції. Проте фактично реалізація принципів соціальної держави є фрагментарною, часто декларативною та стикається з численними проблемами. На тлі євроінтеграційного курсу держави постає необхідність у трансформації соціальної політики на засадах прозорості, справедливості, ефективності та інклюзивності.

Список використаної літератури

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 1996. № 30. ст. 141.
2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.05.2025).
3. Ісаєва, Н. (2022). Соціальна держава в Україні: європейські стандарти і вітчизняна практика. *Соціальний вимір суспільства*. № 3. с. 28–36.
4. Сергієнко, В. (2023). Соціальні виклики України у воєнний період. *Економіка та держава*. № 11. с. 12–18.

5. Ткачук, А. (2020). Поняття соціальної держави у сучасній політико-правовій науці. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Право*. № 62. с. 57–61.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-
ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ
ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

V Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених

м. Одеса, 22 травня 2025 року

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо
несуть автори.